

بنام خدا

در عملیات جستجو و نجات در ساختمان‌های فروریخته، دو ساعت اول زمان شکل‌گیری ساختار عملیات، تعیین اولویت‌ها و جلوگیری از تلفات ثانویه است. فرمانده صحنه در این مدت باید ده‌ها تصمیم مهم بگیرد که هر کدام می‌تواند سرنوشت مصدومان و ایمنی نجاتگران را تغییر دهد.

۷۰ تصمیم حیاتی فرمانده عملیات در دو ساعت اول حادثه به صورت مرحله‌ای و قابل استفاده در آموزش مربیان، مانورهای عملیاتی و کلاس‌های تخصصی جستجو و نجات ارائه شده است.

شهریار مزیدآبادی

مدرس امداد و نجات

۷۰ تصمیم حیاتی فرمانده عملیات در دو ساعت اول حادثه - درس نهم

مرحله اول — ۰ تا ۱۰ دقیقه

تثبیت فرماندهی و کنترل صحنه

۱. آیا ورود فوری به صحنه ایمن است؟
۲. آیا خطر ریزش ثانویه وجود دارد؟
۳. آیا آتش‌سوزی فعال در محل وجود دارد؟
۴. آیا نشت گاز یا مواد خطرناک مشاهده می‌شود؟
۵. آیا برق ساختمان قطع شده است؟
۶. آیا مهمات یا بقایای انفجار در محل وجود دارد؟
۷. محل استقرار فرماندهی صحنه کجا باشد؟
۸. محدوده خطر صحنه چقدر است؟
۹. چه مسیری برای ورود و خروج تیم‌ها تعیین شود؟
۱۰. آیا تخلیه فوری اطراف ساختمان لازم است؟

مرحله دوم — ۱۰ تا ۲۰ دقیقه

جمع‌آوری اطلاعات حیاتی

۱۱. چه تعداد افراد در ساختمان حضور داشته‌اند؟
۱۲. آخرین محل دیده شدن قربانیان کجا بوده است؟
۱۳. چه کسانی شاهد حادثه بوده‌اند؟

۱۴. آیا نقشه ساختمان در دسترس است؟
۱۵. نوع سازه ساختمان چیست؟
۱۶. کدام طبقات بیشترین آسیب را دیده‌اند؟
۱۷. آیا افراد زیر آوار صدای کمک می‌دهند؟
۱۸. آیا دوربین یا دستگاه شنود باید استفاده شود؟
۱۹. آیا سگ‌های زنده یاب لازم است؟
۲۰. چه نقاطی برای جستجو اولویت دارد؟

مرحله سوم — ۲۰ تا ۳۰ دقیقه

سازماندهی تیم‌های عملیاتی

۲۱. چند تیم جستجو در صحنه فعال شوند؟
۲۲. آیا تیم تثبیت سازه لازم است؟
۲۳. آیا تیم پزشکی در صحنه مستقر شده است؟
۲۴. چه تیمی مسئول ثبت اطلاعات قربانیان باشد؟
۲۵. آیا تیم ایمنی باید مستقل عمل کند؟
۲۶. آیا تیم ارزیابی سازه لازم است؟
۲۷. چه کسی مسئول ارتباط با ستاد عملیات است؟
۲۸. چه کسی مسئول کنترل ورود افراد به صحنه است؟
۲۹. آیا تیم پشتیبانی لجستیکی فعال است؟
۳۰. آیا تیم تخلیه مصدومان آماده است؟

مرحله چهارم — ۳۰ تا ۴۵ دقیقه

آغاز جستجوی سیستماتیک

۳۱. آیا جستجوی صوتی انجام شده است؟
۳۲. آیا سکوت کامل در صحنه برقرار شده است؟
۳۳. آیا فضاهای خالی آوار بررسی شده‌اند؟
۳۴. آیا راه‌پله‌ها بررسی شده‌اند؟
۳۵. آیا زیر مبلمان سنگین بررسی شده است؟

- ۳۶. آیا محل‌های احتمالی پناه گرفتن افراد مشخص شده است؟
- ۳۷. آیا نقاط خطرناک علامت‌گذاری شده‌اند؟
- ۳۸. آیا نقشه جستجو تهیه شده است؟
- ۳۹. آیا عملیات به صورت بخش‌بندی انجام می‌شود؟
- ۴۰. آیا اطلاعات جستجو ثبت شده است؟

مرحله پنجم — ۴۵ تا ۶۰ دقیقه

تثبیت سازه و ایمن‌سازی

- ۴۱. آیا سازه نیاز به مهاربندی فوری دارد؟
- ۴۲. آیا تیرها یا دیوارهای معلق وجود دارد؟
- ۴۳. آیا جک هیدرولیک باید استفاده شود؟
- ۴۴. آیا الوار چوبی برای مهاربندی آماده است؟
- ۴۵. آیا مسیرهای امن حرکت تیم‌ها مشخص شده است؟
- ۴۶. آیا احتمال سقوط آوار ثانویه وجود دارد؟
- ۴۷. آیا تیم ایمنی وضعیت را پایش می‌کند؟
- ۴۸. آیا مناطق ممنوعه تعیین شده‌اند؟
- ۴۹. آیا تجهیزات سنگین وارد صحنه شوند یا خیر؟
- ۵۰. آیا مسیر خروج اضطراری تیم‌ها مشخص است؟

مرحله ششم — ۶۰ تا ۹۰ دقیقه

آغاز دسترسی به مصدومان

- ۵۱. آیا محل دقیق قربانیان مشخص شده است؟
- ۵۲. آیا مسیر دسترسی ایمن وجود دارد؟
- ۵۳. آیا تونل دسترسی ایجاد شود؟
- ۵۴. آیا آواربرداری دستی انجام شود؟
- ۵۵. آیا برش بتن یا میلگرد لازم است؟
- ۵۶. آیا تثبیت قبل از آواربرداری انجام شده است؟
- ۵۷. آیا تیم پزشکی آماده دریافت مصدوم است؟

۵۸. آیا تجهیزات نور کافی وجود دارد؟
۵۹. آیا اکسیژن یا تهویه برای مصدوم لازم است؟
۶۰. آیا زمان دسترسی به مصدوم ثبت شده است؟

مرحله هفتم — ۹۰ تا ۱۲۰ دقیقه

مدیریت نجات و تخلیه مصدومان

۶۱. آیا مصدوم پایدار است؟
۶۲. آیا رهاسازی فوری لازم است؟
۶۳. آیا تجهیزات برش یا جک لازم است؟
۶۴. آیا مسیر خروج مصدوم ایمن است؟
۶۵. آیا آمبولانس آماده است؟
۶۶. آیا اولویت انتقال مصدومان تعیین شده است؟
۶۷. آیا اطلاعات مصدوم ثبت شده است؟
۶۸. آیا خانواده‌ها شناسایی شده‌اند؟
۶۹. آیا عملیات در بخش‌های دیگر ادامه دارد؟
۷۰. آیا ارزیابی مجدد صحنه انجام شده است؟

اصل طلایی فرماندهی در دو ساعت اول

فرمانده باید همیشه این ترتیب را رعایت کند:

ایمنی ← اطلاعات ← سازماندهی ← جستجو ← تثبیت ← دسترسی ← نجات

توصیه آموزشی

در مانورهای آموزشی یا عملیات می‌توان از این فهرست به صورت چک‌لیست تصمیم‌گیری فرمانده استفاده کرد:

- هر ۱۵ دقیقه یک ارزیابی مجدد
- ثبت تصمیم‌ها در دفتر فرماندهی
- تمرین سناریوهای مختلف